ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 24.11.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

143.

Zákon

zo dňa 25. októbra 1950

o platenej dovolenke na zotavenie v roku 1951.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Časť I.
Dovolenka stálych zamestnancov.

§ 1.
Nárok na dovolenku.

(1) Zamestnancovi, pracovný pomer ktorého u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku trval nepretržite aspoň 11 mesiacov (čakacia doba), prislúcha za rok 1951 (v ďalšom „kalendárny rok“) platená dovolenka na zotavenie, ak v ňom konal práce aspoň po 75 dní.

(2) U zamestnanca mladšieho 26 rokov, ktorý v kalendárnom roku úspešne skončil návštevu školy a po prvý raz vstúpil do pracovného pomeru, je čakacia doba 5 mesiacov. Čakacia doba 5 mesiacov platí aj pre ženy, ktoré, hoci sú vyňaté z pracovnej povinnosti podľa dekrétu prezidenta republiky č. 88/1945 Sb., o všeobecnej pracovnej povinnosti, vstúpily do pracovného pomeru.

(3) Prerušenie pracovného pomeru kratšie 6 týždňov, ku ktorému došlo so súhlasom zamestnávateľa, zastavuje, ale nepretrhuje, čakaciu dobu, avšak len pokiaľ zamestnanec v tom čase nebol zamestnaný u iného zamestnávateľa.

Dĺžka dovolenky.

§ 2.

(1) Základná výmera dovolenky je 2 kalendárne týždne v kalendárnom roku.

(2) Základná výmera dovolenky sa predlžuje o jeden kalendárny týždeň zamestnancom

a) mladším 18 rokov,

b) starším 50 rokov, pokiaľ sa im dovolenka nepredlžuje podľa písm. c) alebo odseku 3,

c) ktorí po dosiahnutí 18. roku veku boli v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku, poprípade v tom istom odbore alebo v tej istej skupine povolania, dlhšie než 5 rokov.

(3) Dovolenka podľa odseku 1 sa predlžuje o dva kalendárne týždne zamestnancom, ktorí po dosiahnutí 18. roku veku boli v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa alebo v tom

istom podniku, poprípade v tom istom odbore alebo v tej istej skupine povolania, dlhšie než 15 rokov.

(4) Zamestnancom v baníctve, ktorí pracovali v posledných 9 mesiacoch bezprostredne predchádzajúcich nástupu dovolenky alebo jej časti pod zemou aspoň tri štvrtiny pracovného času, predlžuje sa dovolenka o ďalší kalendárny týždeň.

(5) Pokiaľ dĺžka dovolenky závisí od zamestnancovho veku alebo od dĺžky jeho pracovného pomeru, rozhoduje stav ku dňu 1. mája kalendárneho roku.

§ 3.

Do času rozhodného pre predĺženie dovolenky podľa § 2 ods. 2 a 3 sa započítava čas, po ktorý zamestnanec nemohol byť zamestnaný, pretože konal službu v československej brannej moci alebo vo spojeneckej armáde, a čas, po ktorý nemohol byť za doby neslobody zamestnaný pre národnostný, rasový alebo politický útlak.

Obmedzenie dovolenky.

§ 4.

(1) Ak nemohol zamestnanec v kalendárnom roku robiť práce po viac než 75 pracovných dní pre dôležitú príčinu týkajúcu sa jeho osoby, ktorú nespôsobil úmyselne alebo hrubou nedbanlivosťou, najmä pre nemoc, úraz alebo vojenskú službu, kráti sa mu dovolenka za každých ďalších 25 zameškaných pracovných dní o jednu dvanástinu.

(2) Za každý pracovný deň (smenu), ktorý zamestnanec zameškal bez dôležitej príčiny (odsek 1), je zamestnávateľ povinný skrátiť mu dovolenku o dva dni. Ak zamešká zamestnanec pracovné dni po vyčerpaní dovolenky, je zamestnávateľ povinný skrátiť mu rovnakým spôsobom dovolenku v budúcom roku. Zameškané pracovné časy, ktoré sú kratšie než celý pracovný deň, sa spočítajú.

(3) Zamestnávateľ odpočíta od dovolenky pomernú časť dovolenky (§ 9 ods. 5), ktorú už iný zamestnávateľ zamestnancovi za kalendárny rok poskytol alebo za ktorú mu poskytol peňažnú náhradu.

(4) U zamestnancov povinných návštevou základnej odbornej školy má zameškanie vyučovania na tejto škole rovnaké následky ako zameškanie pracovného času.

(5) Krátenie podľa odsekov 2 a 4 vykoná zamestnávateľ (§ 17 ods. 2) po vypočutí zamestnanca a po prejednaní so závodným zastupiteľstvom zamestnancov.

§ 5.

(1) Do dovolenky sa započíta účasť na osobitnej liečebnej starostlivosti podľa ustanovení § 29 ods. 1 a 2 zákona o národnom poistení alebo na opatreniach preventívnej starostlivosti podľa ustanovení § 95 ods. 1 písm. b) a e) toho istého zákona, s výnimkou prípadov, v ktorých je zamestnanec práce neschopný a prípadov postavených im na roveň. Ústredná národná poisťovňa, povoľujúc osobitnú liečebnú starostlivosť, rozhodne, či sa zamestnanec po čas tejto liečebnej starostlivosti považuje za práce neschopného alebo či ide o prípad postavený tomu na roveň.

(2) Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti môže po vypočutí jednotnej odborovej organizácie vyhláškou v Úradnom liste určiť podrobnosti na vykonanie odseku 1.

§ 6.
Požitky po čas dovolenky.

(1) Zamestnancovi prislúchajú po čas dovolenky všetky peňažné požitky ako keby pracoval, okrem náhrady hotových výdavkov. Pritom sa za základ výpočtu peňažných požitkov berie u zamestnanca s premenlivými požitkami priemerný týždenný zárobok za posledných 6 mesiacov pred nastúpením dovolenky, a ak ide o zamestnanca v poľnohospodárstve a lesníctve, za posledných 12 mesiacov. Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti môže vyhláškou v Úradnom liste ustanoviť, akým spôsobom sa určia požitky po čas dovolenky u zamestnancov, ktorým sa požitky vyplácajú v iných než obvyklých mzdových obdobiach alebo u ktorých požitky nie sú len odmenou za vykonanú prácu.

(2) Po čas dovolenky prislúchajú zamestnancovi aj všetky naturálne požitky, pokiaľ ich môže užívať. Za stravu a iné naturálne požitky s výnimkou bytu, svetla a kúrenia, pokiaľ tieto požitky nemôže užívať, prislúcha mu náhrada v peniazoch. Výška tejto náhrady sa určí podľa predpisov vydaných na účely národného poistenia.

(3) Peňažné požitky a náhrada naturálnych požitkov po čas dovolenky sú sročné v obvyklých výplatných dňoch. Ak však požiada o to zamestnanec, musia byť tieto požitky vyplatené pri nastúpení dovolenky. Pritom sa však daň zo mzdy sráža podľa obvyklých výplatných období.

§ 7.
Nastúpenie dovolenky.

(1) Nastúpenie dovolenky určuje so zreteľom na jednotný hospodársky plán zamestnávateľ po prejednaní so závodným zastupiteľstvom zamestnancov. Pritom prihliada v medziach prevádzkových potrieb závodu aj na oprávnené požiadavky zamestnancov. Dovolenka vo vedľajšom zamestnaní sa má podľa možnosti poskytnúť zároveň s dovolenkou v hlavnom zamestnaní. Zamestnávateľ oznámi zamestnancovi deň nastúpenia dovolenky zpravidla aspoň 14 dní vopred.

(2) Ak je to v záujme plnenia jednotného hospodárskeho plánu, môže Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode so zúčastnenými ministerstvami a po vypočutí jednotnej odborovej organizácie ustanoviť vyhláškou v Úradnom liste, že niektorí zamestnanci sú povinní vyčerpať časť svojej dovolenky v zimnom období.

(3) Zamestnancovi možno poskytnúť dovolenku alebo jej časť za kalendárny rok aj po jeho uplynutí, ak o to požiada alebo ak nemohol ju vyčerpať z dôvodov naliehavej potreby prevádzky závodu alebo pre niektorú z príčin uvedených v § 4 ods. 1. V takých prípadoch však musí zamestnanec nastúpiť dovolenku tak, aby skončila najneskoršie 31. marca budúceho roku; inak stráca nárok na dovolenku bez ujmy prípadného nároku na peňažnú náhradu za nevyčerpanú dovolenku (§ 11).

§ 8.
Hromadná závodná dovolenka.

(1) Hromadná závodná dovolenka je prípustná len, ak je z prevádzkových dôvodov potrebná a slučiteľná so všeobecným záujmom, najmä ak sa tým neohrozí ani nesťaží plnenie jednotného hospodárskeho plánu. Hromadná závodná dovolenka nesmie trvať dlhšie než 14 dní.

(2) Ak sa udelí v závode hromadná závodná dovolenka, majú zamestnanci, ktorým v čase tejto dovolenky neprislúcha buď vôbec nárok na dovolenku alebo ktorým prislúcha nárok na dovolenku kratšiu, než je hromadná závodná dovolenka, po celý čas jej trvania nárok na všetky požitky podľa ustanovení § 6, i keď nemôžu byť po čas hromadnej závodnej dovolenky primerane zamestnaní. Ak

nadobudnú títo zamestnanci dodatočne v kalendárnom roku nárok na dovolenku alebo nárok na dlhšiu dovolenku, započíta sa im do nej čas hromadnej závodnej dovolenky, po ktorý boli platení a nepracovali. Inak sú títo zamestnanci povinní konať na zamestnávateľov rozkaz bezplatne náhradné práce po čas, rovnajúci sa pracovnému času, za ktorý dostali požitky podľa ustanovenia prvej vety v čase hromadnej závodnej dovolenky.

§ 9.
Vplyv skončenia pracovného pomeru na dovolenku.

(1) Ak bol pracovný pomer pred nastúpením dovolenky predčasne zrušený zamestnancom bez dôležitého dôvodu alebo zamestnávateľom z dôležitého dôvodu zavineného zamestnancom, stráca zamestnanec nárok na dovolenku.

(2) Ak bol pracovný pomer po vyčerpaní dovolenky - avšak pred uplynutím kalendárneho roku - predčasne zrušený zamestnancom bez dôležitého dôvodu alebo zamestnávateľom z dôležitého dôvodu zavineného zamestnancom, je zamestnávateľ povinný od zamestnanca požadovať peňažnú náhradu za dovolenku, poprípade za jej časť, ktorú pred zrušením pracovného pomeru vyčerpal. Zamestnávateľ je oprávnený sraziť si príslušnú sumu pri poslednej výplate zamestnancových požitkov.

(3) V ostatných prípadoch skončenia pracovného pomeru pred nastúpením dovolenky prislúcha zamestnancovi jej pomerná časť, ak sú u neho splnené podmienky pre vznik nároku na ňu; pritom platia ustanovenia o obmedzení dovolenky.

(4) Za dni, ktoré zamestnanec zameškal bez dôležitej príčiny (§ 4 ods. 2 až 4) po vyčerpaní dovolenky v kalendárnom roku - avšak pred skončením pracovného pomeru -, je zamestnávateľ povinný požadovať od zamestnanca dvojnásobok peňažných požitkov pripadajúcich na 1 deň poskytnutej dovolenky. Ustanovenie odseku 2 poslednej vety platí obdobne.

(5) V ostatných prípadoch skončenia pracovného pomeru po vyčerpaní dovolenky - avšak pred uplynutím kalendárneho roku - je zamestnávateľ oprávnený od zamestnanca požadovať peňažnú náhradu za pomernú časť dovolenky, pripadajúcej na ostávajúcu časť roka, pokiaľ nejde o prípady uvedené v § 12 ods. 1. Ustanovenie odseku 2 poslednej vety platí obdobne.

(6) Pomerná časť dovolenky sa určí tak, že sa poskytne za každý mesiac trvania pracovného pomeru v kalendárnom roku jedna dvanástina dovolenky.

§ 10.
Zamestnanci poľnohospodárski a lesní, ktorí nekonajú nepretržite prácu.

Zamestnancom poľnohospodárskym a lesným, ktorí za trvania pracovného pomeru nekonajú prácu nepretržite, prislúcha dovolenka podľa ustanovení § 2, ak v kalendárnom roku pracovali u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku viac než 150 dní; inak im prislúcha pomerná časť dovolenky vo výmere jednej dvanástiny za každých 25 dní konanej práce. Čas rozhodný pre predĺženie dovolenky podľa § 2 sa zistí súčtom kalendárnych rokov, v ktorých zamestnanec pracoval aspoň 150 dní.

§ 11.
Peňažná náhrada za nevyčerpanú dovolenku.

(1) Poskytovanie peňažnej náhrady za nevyčerpanú dovolenku je okrem prípadov uvedených v odseku 2 alebo 3 neprípustné.

(2) Ak nemohol zamestnanec vyčerpať dovolenku alebo jej časť do 31. marca budúceho roku z príčin uvedených v § 4 ods. 1 alebo z rozkazu zamestnávateľa odôvodneného naliehavou potrebou prevádzky, má nárok na peňažnú náhradu za dovolenku alebo jej nevyčerpanú časť.

(3) Peňažná náhrada za nevyčerpanú dovolenku alebo jej časť prislúcha zamestnancovi tiež, ak ju nemohol vyčerpať pre skončenie pracovného pomeru.

(4) Peňažná náhrada za dovolenku sa rovná peňažným požitkom zodpovedajúcim času dovolenky, okrem náhrady hotových výdavkov a odmeny za prácu nad čas, a peňažnej náhrade za naturálne požitky (§ 6 ods. 1 a 2).

(5) Peňažná náhrada za dovolenku sa nezapočítava do vymeriavacieho základu podľa predpisov o národnom poistení a je oslobodená od dane zo mzdy.

§ 12.
Dovolenka v niektorých prípadoch zmeny zamestnania, pri pridelení na výkon naliehavých prác a pri účasti na pracovných brigádach.

(1) Pri zmene zamestnania sa započíta v novom zamestnaní do doby rozhodnej pre vznik nároku na dovolenku (§ 1) trvanie všetkých predchádzajúcich pracovných pomerov a do doby rozhodnej pre predĺženie dovolenky (§ 2) trvanie všetkých predchádzajúcich pracovných pomerov po dovŕšení 18. roku veku

a) zamestnancom, ktorí zmenili zamestnanie z dôvodu všeobecného záujmu alebo v dôsledku reorganizácie podniku alebo na doporučenie úradného lekára,

b) zamestnancom, s ktorými bol pracovný pomer po 1. januári 1947 bez ich zavinenia rozviazaný podľa predpisov o hospodárnom zamestnávaní pracujúcich, o uvoľnení postrádateľných zamestnancov alebo o návrate odborne vyškolených zamestnancov do ich povolania,

c) zamestnancom, ktorí po 1. januári 1947 dobrovoľne prešli z nevýrobného zamestnania do výrobného zamestnania alebo z výrobného zamestnania do iného výrobného zamestnania dôležitejšieho pre splnenie jednotného hospodárskeho plánu, pokiaľ ho za také vyhlási Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti vyhláškou v Úradnom liste,

d) zamestnaným manželom zamestnancov uvedených pod písm. a) až c), pokiaľ, sledujúc manžela do miesta jeho nového zamestnania, vstúpia po rozviazaní doterajšieho pracovného pomeru do nového zamestnania.

(2) Zamestnanci uvedení v odseku 1 majú voči svojmu doterajšiemu zamestnávateľovi nárok na pomernú časť dovolenky, ak boli v kalendárnom roku zamestnaní u toho istého zamestnávateľa alebo v tom istom podniku aspoň 2 mesiace a ak nemali v tomto roku plnú dovolenku. Zamestnancovi prislúcha pomerná časť dovolenky, i keď mu podľa ustanovení § 1 nevznikol nárok na dovolenku.

(3) Ak nemal zamestnanec, na ktorého sa vzťahuje odsek 1, v kalendárnom roku v doterajšom pracovnom pomere plnú dovolenku alebo ak mal dovolenku kratšiu než mu prislúcha v novom pracovnom pomere, má voči novému zamestnávateľovi nárok na pomernú časť dovolenky.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 platia obdobne pre dovolenku zamestnancov pridelených podľa príslušných predpisov na výkon naliehavých prác a pre účastníkov pracovných brigád, pokiaľ trvajú dlhšie než 2 mesiace.

Časť II.
Dovolenka iných zamestnancov.

§ 13.
Zamestnanci pri sezónnych alebo kampaňových prácach.

(1) Zamestnancom prijatým na sezónne alebo kampaňové práce prislúcha pri skončení pracovného pomeru miesto dovolenky za každých 25 dní konanej práce peňažná náhrada vo výške jednej dvanástiny požitkov, ktoré by im prislúchaly po čas dovolenky určenej podľa § 2, keby u nich boly splnené podmienky pre vznik nároku na dovolenku (§ 1).

(2) Peňažná náhrada podľa odseku 1 sa nezapočítava do vymeriavacieho základu podľa predpisov o národnom poistení.

§ 14.
Zamestnanci v stavebníctve.

Pre dovolenku zamestnancov v stavebníctve a v odboroch so stavebníctvom súvisiacich platia ustanovenia časti I tohto zákona. Vláda však môže nariadením ustanoviť pre niektoré skupiny týchto zamestnancov odchylnú úpravu poskytovania dovolenky. Podrobnosti upraví Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti po dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi a po vypočutí jednotnej odborovej organizácie vyhláškou v Úradnom liste.

Časť III.
Dovolenka domáckych robotníkov.

§ 15.

(1) Domáckym robotníkom a domáckym živnostníkom, ktorí nezamestnávajú cudzie pracovné sily, prislúcha miesto dovolenky peňažná náhrada, a to
za dovolenku 2 kalendárnych týždňov 4%,

za dovolenku 3 kalendárnych týždňov 6%,

za dovolenku 4 kalendárnych týždňov 8%

pracovnej odmeny dosiahnutej v kalendárnom roku. Pre určenie dĺžky dovolenky platia obdobne ustanovenia §§ 2 a 3. Náhrada neprislúcha, ak skončilo zamestnanie z viny domáckeho robotníka alebo domáckeho živnostníka. Peňažná náhrada je sročná dňa 31. decembra alebo pri skončení zamestnania; na žiadosť domáckeho robotníka alebo domáckeho živnostníka sa však na ňu poskytne preddavok zodpovedajúci dosiahnutej pracovnej odmene.

(2) Pracovnou odmenou podľa odseku 1 sa rozumie hrubá odmena bez príplatkov za hotové výdavky.

(3) Podnikatelia domáckej práce sú povinní nahradiť sprostredkovateľom domáckej práce sumy, ktoré títo vyplatia domáckym robotníkom alebo domáckym živnostníkom podľa ustanovení odseku 1.

(4) Peňažná náhrada podľa odseku 1 sa nezapočítava do vymeriavacieho základu podľa predpisov o národnom poistení.

Časť IV.
Spoločné a záverečné ustanovenia.

§ 16.

(1) Ustanovenia tohto zákona o zamestnancoch a pracovnom pomere platia obdobne o učňoch a učebnom pomere.

(2) Dĺžka dovolenky baníckych učňov je 4 kalendárne týždne v roku; pre týchto učňov neplatia ustanovenia § 2.

§ 17.

(1) Dojednania odporujúce tomuto zákonu alebo predpisom vydaným podľa neho sú neplatné, a to i keď boly uzavreté pred jeho účinnosťou.

(2) Platená dovolenka na zotavenie smie sa poskytovať len, ak sú splnené predpoklady určené týmto zákonom, a nesmie presahovať výmeru vyplývajúcu z jeho ustanovení. Za splnenie ustanovenia vety prvej sú zamestnávatelia osobne zodpovední.

§ 18.

(1) Tento zákon sa nevzťahuje na úpravu platenej dovolenky na zotavenie vojenských osôb z povolania.

(2) Dovolenku príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti upraví Ministerstvo národnej bezpečnosti, dovolenku príslušníkov Sboru väzenskej stráže Ministerstvo spravodlivosti, a to po dohode s Ministerstvom práce a sociálnej starostlivosti.

§ 19.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonajú ho ministri práce a sociálnej starostlivosti, národnej bezpečnosti a spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kopřiva v. r.

Dr. Rais v. r.

Erban v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.